

Directie Financiële Markten

Inlichtingen

mw. L.F.A.M. Gemke

T 0703427671

F 070-3427984

l.f.a.m.gemke@minfin.nl

www.minfin.nl

Datum

24 maart 2021

Nummer verslag

Auteur

mw. L.F.A.M. Gemke

verslag

Plenaire Vergadering februari 2021

Aanwezig

Vertegenwoordigers van het ministerie van Financiën, het ministerie van Justitie en Veiligheid, FIU-Nederland, het Openbaar Ministerie, het Anti-Money Laundering Centre en De Nederlandsche Bank.

Deze plenaire vergadering was de tweede vergadering onder voorzitterschap van Duitsland. Vanwege lockdown-maatregelen en reisbeperkingen hield de FATF deze plenaire vergadering in virtuele vorm.

Leidraad voor de opsporing en vervolging van terrorismefinanciering

Dit betreft de uitkomst van een project waarin kennis, ervaringen en tips worden gedeeld op het gebied van de aanpak van terrorismefinanciering. Onderzoek binnen het wereldwijde netwerk van de FATF wees uit dat veel landen fundamentele tekortkomingen hebben in het onderzoeken en vervolgen van terrorismefinanciering. Nederland heeft dit project samen met de Verenigde Staten geleid. De leidraad schetst goede praktijkvoorbeelden en helpt nationale autoriteiten op het gebied van de opsporing en vervolging van terrorismefinanciering verbeteringen door te voeren. De leidraad gaat in op de veelvoorkomende vormen van terrorismefinanciering en biedt informatie over onder andere de confiscatie van crimineel vermogen. Het vertrouwelijke rapport komt beschikbaar voor relevante nationale autoriteiten.

Leidraad voor het uitoefenen van risico-gebaseerd toezicht

De FATF heeft een nieuwe leidraad samengesteld die landen moet helpen bij het verbeteren van effectief en risico-gebaseerd toezicht op meldingsplichtige instellingen. Toezichthouders spelen een cruciale rol bij het voorkomen van witwassen en terrorismefinanciering. Effectieve toezichthouders zorgen ervoor dat onder toezicht staande instellingen (bijv. banken, accountants, partijen die crypto-diensten aanbieden en andere niet-financiële dienstverleners) hun verplichtingen

naleven, onder andere door passende maatregelen te nemen als instellingen dat nalaten.

Risico-gebaseerd toezicht betekent dat alle risico's van hoog tot laag worden aangepakt, maar dat de middelen worden geconcentreerd waar de risico's het hoogst zijn. Een risico-gebaseerde benadering is minder belastend voor sectoren of activiteiten met een lager risico, hetgeen cruciaal is voor het handhaven of vergroten van financiële inclusie. Dit betekent dat het toezicht flexibel moet zijn, en opkomende risico's ook snel meer aandacht kunnen krijgen. De overgang van *op regels gebaseerd* toezicht naar *risico-gebaseerd* toezicht kost tijd.

Toezichthouders moeten diepgaand inzicht hebben in de risico's die de onder toezicht staande instellingen lopen. De nieuwe leidraad gaat in op vaak voorkomende uitdagingen bij de toepassing van toezicht. Ook biedt deze veel voorbeelden uit verschillende landen en van strategieën voor het toezicht op niet-financiële instellingen en crypto-aanbieders. De leidraad is gepubliceerd op de website van de FATF.¹

Leidraad voor standaarden om witwassen en terrorismefinanciering via *virtual assets* te mitigeren

De FATF heeft een update van de leidraad voor *virtual assets* en *virtual asset service providers* (VASP's) gemaakt. Toen de nieuwe FATF-standaarden voor *virtual assets* in juni 2019 van kracht werden is een eerste leidraad gepubliceerd. Deze maakte duidelijk dat er verplichtingen bestaan voor aanbieders van diensten met betrekking tot *virtual assets* om witwas- en terrorismefinancieringsrisico's te mitigeren. De FATF-standaarden vereisen dat de aanbieders van deze diensten gereguleerd zijn, beschikken over een vergunning of geregistreerd zijn, en onder toezicht staan.

Vorig jaar heeft de FATF de betreffende aanbevelingen na een jaar geëvalueerd en kwam zij tot de conclusie dat de publieke en private sector voortgang hebben gemaakt met implementatie van de standaarden. De evaluatie liet ook zien dat er meer duidelijkheid moet komen over de herziene standaarden, voornamelijk voor landen die minder capaciteit hebben. De leidraad is nu bijgewerkt, onder meer op het terrein van toepassing op zogenaamde *stablecoins*, de *travel rule* en directe transacties waarbij geen VASP betrokken is (*peer-to-peer* transacties). De concept-leidraad is gepubliceerd op de website van de FATF voor een openbare consultatie.²

Leidraad voor standaarden om de financiering van verspreiding van massavernietigingswapens te voorkomen

In oktober 2020 zijn de standaarden omtrent de financiering van verspreiding van massavernietigingswapens aangescherpt. Toen is ook besloten om een leidraad te ontwikkelen die meer duidelijkheid verschaft over de implementatie van deze nieuwe vereisten. Deze leidraad is nu in concept gereed en biedt bijvoorbeeld meer duidelijkheid voor kleine en laag-risico entiteiten om financiële uitsluiting te vermijden. De leidraad gaat ook in op het toezicht op zogeheten proliferatiefinanciering. De leidraad wordt in maart publiekelijk geconsulteerd³ en zal naar verwachting in juni worden goedgekeurd.

De aanpak van illegale wapenhandel en terrorismefinanciering

¹ Zie: <http://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/guidance-rba-supervision.html>

² Zie: <https://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/public-consultation-guidance-vasp.html>

³ Zie: <http://www.fatf-gafi.org/publications/fatfgeneral/documents/public-consultation-proliferation-financing-risk.html>

Dit onderwerp is een prioriteit van het Duitse voorzitterschap. De FATF heeft nu een rapport goedgekeurd dat het bewustzijn van de verbanden tussen illegale wapenhandel en terrorismefinanciering moet verhogen in het wereldwijde netwerk van de FATF. Dit kan landen zowel helpen bij het opstellen van de nationale risicobeoordelingen als om effectieve operationele maatregelen te nemen. Een beter begrip van dit probleem zal bijdragen aan een van de VN *Sustainable Development Goals*, namelijk het verminderen van illegale wapenhandel. Het rapport wordt beschikbaar gesteld aan de relevante overheidsinstanties.

Evaluatie Nieuw-Zeeland

De FATF heeft voor de eerste keer de bespreking van een wederzijdse evaluatie virtueel afgerond. Door middel van *peer reviews* is beoordeeld of de nationale wet- en regelgeving van Nieuw-Zeeland technisch voldoen aan de FATF-standaarden en in hoeverre dit stelsel effectief is in het beschermen van de integriteit van het financiële systeem. Het uiteindelijke rapport wordt naar verwachting in april 2021 gepubliceerd op de website van de FATF⁴.

Impact van Covid-19 op het evaluatieproces

De wereldwijde pandemie blijft invloed hebben op de FATF en de wederzijdse evaluaties die zij uitvoert. De FATF heeft besproken hoe nu verder te gaan met de evaluaties, omdat het bezoek ter plaatse aan verschillende landen, waaronder Nederland, al meerdere keren is uitgesteld. De FATF heeft nu in principe besloten dat het bijbehorende landenbezoek als noodmaatregel ook virtueel kan plaatsvinden. Dit geldt alleen voor landen die het evaluatieproces al zijn begonnen en onder strikte voorwaarden, die later in april nog worden vastgesteld. Het ziet ernaar uit dat Nederland hieraan kan voldoen. In dat geval zal het bezoek aan Nederland plaatsvinden in november 2021, in plaats van in juli. De Plenaire vergadering zal het evaluatierapport over Nederland dan volgens planning vaststellen in juni 2022.

Jurisdicties met verhoogde risico's

De FATF publiceert twee lijsten waarop landen en jurisdicties staan met strategische tekortkomingen in hun nationale beleid ter voorkoming en bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering. Sinds april 2020 is slechts een deel van deze landen herbeoordeeld vanwege Covid-19. De eerste lijst betreft de zogeheten "hoog risicolanden onderhevig aan een oproep tot tegenmaatregelen". Deze lijst wordt vaak aangeduid als de "zwarte lijst". De lijst bevat jurisdicties die geen betrokkenheid tonen om verbeteringen door te voeren of onvoldoende voortgang hebben geboekt in het terugdringen van hun strategische tekortkomingen en die een bedreiging kunnen vormen voor het internationale financiële systeem.⁵ De landen waar het om gaat zijn Noord-Korea en Iran. Er geldt een oproep aan alle landen om effectieve tegenmaatregelen te nemen tegen deze twee landen.

⁴ Zie: [http://www.fatf-gafi.org/publications/mutualevaluations/?hf=10&b=0&s=desc\(fatf_releasedate\)](http://www.fatf-gafi.org/publications/mutualevaluations/?hf=10&b=0&s=desc(fatf_releasedate)) . Van de 39 FATF-leden zijn tot nu in de lopende ronde geëvalueerd: Australië, België, Canada, China, Denemarken, Finland, Griekenland, Hong Kong, Ierland, Israël, Italië, IJsland, Maleisië, Mexico, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Oostenrijk, Portugal, Rusland, Saudi-Arabië, Singapore, Spanje, Turkije, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Arabische Emiraten, de Verenigde Staten, Zuid-Korea, Zweden en Zwitserland. In het gehele FATF-netwerk zijn inmiddels ruim honderd landen en jurisdicties geëvalueerd. De evaluatie van Nederland staat gepland voor de periode 2021-2022.

⁵ Zie: <http://www.fatf-gafi.org/publications/high-risk-and-other-monitored-jurisdictions/documents/call-for-action-february-2021.html>

De tweede lijst die de FATF publiceert is getiteld “Jurisdicties onder verscherpt toezicht”.⁶ Deze lijst wordt vaak aangeduid als de “grijze lijst”. De lijst bevat landen die strategische tekortkomingen hebben in hun nationale regimes ter voorkoming en bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering, maar die gecommiteerd zijn om deze tekortkomingen aan te pakken. In de laatste plenaire vergadering is besloten dat Burkina Faso, de Kaaimaneilanden, Marokko en Senegal toegevoegd worden aan deze lijst. De Bahama’s hebben hun actieplan in december 2020 succesvol afgerond en maken sindsdien geen onderdeel meer uit van deze lijst, zodat het land niet langer onder verscherpt toezicht van de FATF staat. In totaal staan sinds februari 2021 negentien landen op deze lijst.⁷

De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten verwijzen op hun website na elke plenaire vergadering naar de meest recente lijsten. Op diezelfde websites wordt toegelicht welke (aanvullende) maatregelen Nederlandse financiële instellingen dienen te nemen in het kader van de naleving van de Wwft, om het verhoogde risico ten aanzien van relaties met ingezetenen van deze landen en het uitvoeren van transacties van of naar deze landen te mitigeren.

Versterking van het wereldwijde netwerk van de FATF

Het werk van de FATF-zusterorganisaties in het wereldwijde netwerk is van vitaal belang om een effectieve implementatie van de FATF-aanbevelingen in de wereld te verzekeren. Dit werk staat onder druk nu de reisbeperkingen als gevolg van de Covid-19 pandemie in de weg staan van assistentie van andere landen en internationale organisaties als het IMF en Wereldbank. De FATF-leden stemden ermee in om hun ondersteuning van de zusterorganisaties te verhogen, met als doel de huidige ronde van wederzijdse evaluaties tijdig te voltooien.

⁶ Zie: <http://www.fatf-gafi.org/publications/high-risk-and-other-monitored-jurisdictions/documents/increased-monitoring-february-2021.html>

⁷ Albanië, Barbados, Botswana, Burkina Faso, Cambodja, Ghana, Jamaica, Jemen, Kaaimaneilanden Marokko, Mauritius, Myanmar, Nicaragua, Oeganda, Pakistan, Panama, Senegal, Syrië en Zimbabwe.